

Wstęp do literaturoznawstwa - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Wstęp do literaturoznawstwa
Kod przedmiotu	09.2-WH-FRMP-WLIT-Ć-S14_genBKALX
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia francuska z drugim językiem romańskim
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr Ewa Tichoniuk-Wawrowicz

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Nadrzędnym zadaniem przedmiotu jest wprowadzenie studentów w obszar podstawowych zagadnień literaturoznawczych: zapoznanie z aparatem pojęciowym, komponentami procesu literackiego i metodologią badań.

Przyswojenie bazowych pojęć z zakresu: stylistyki, wersyfikacji, genologii, struktur narratorskich, czasowoprzestrzennych i postaci ma umożliwić określenie cech formalnych utworu oraz ułatwić interpretację tekstu.

Prześledzenie podstawowych etapów rozwoju myśli literaturoznawczej oraz analiza wpływu danej metodologii na praktyki interpretacyjne ma, z kolei, na celu nie tylko przygotowanie do omawiania konkretnych dzieł literackich, ale także skłonienie do postrzegania literatury w sposób dynamiczny i interdyscyplinarny jako części szerszego dyskursu.

Wymagania wstępne

Brak.

Zakres tematyczny

- Nauka o literaturze: teoria literatury, historia literatury, krytyka literacka.
- Podstawy tworzenia tekstów:
 - Genologia i jej przedmiot: rodzaje i gatunki literackie; odmiany gatunkowe (podział ogólny, historyczny).
 - Wersologia i jej przedmiot. Rytm, rym, strofa. Systemy wersyfikacyjne (jamb, trochej, anapest, heksametr, pentametr).
 - Stylistyka, jej przedmiot, cele badań stylistycznych. Sfery wyborów stylistycznych: brzmieniowa, leksykalna, słowotwórcza, przekształceń semantycznych, składniowa. Stylizacja.
 - Trop a figura retoryczna. Środki stylistyczne: metafora, porównanie, przerzutnia, hiperbola, parafraza, personifikacja, onomatopeja, symbol, alegoria i inne.
 - Liryka: modele liryki; podmiot liryczny, właściwości stylu i kompozycji utworu lirycznego. Przykładowe gatunki: oda, elegia, hymn, pieśń ludowa, piosenka, ballada.
 - Epika: materiał fabularny – motywy, wątki, postaci, fabuła, akcja; czas (opowiadania i opowiadany) i przestrzeń; chronotop; sytuacja narracyjna: narrator i perspektywa narracji (funkcje i rodzaje). Topos, archetyp. Przykładowe gatunki: opowiadanie, nowela, powieść, bajka, parabola. Gatunki pogranicza – esej i eseistyka. Intryga powieściowa i jej modele. Narratologia Genette’a – główne terminy (fokalizacja, ekstra/auto/homodiegetyczny).
 - Dramat: literacka teoria dramatu, językowe formy podawcze dramatu i ich funkcje. Komedja i tragedia: cechy i środki wyrazu. Arystoteles (a Platon*Ź sztuce poetyckiej*), Horacy (mimesis, techne, katharsis, fatum, trwoga, patos, fabuła dramatyczna). Klasycyzm francuski (Kartezjusz, Pascal, Corneille, Racine; imitatio, decorum, sztuka jako realizacja konwencji). Dramat niesceniczny. Teatr nowożytny. Wielka Reforma Teatru.
 - Rozumienie tekstu: hermeneutyka. Autor i czytelnik – rodzaje. Kontrakt czytelniczy. Świadomość odniesień – problem kompetencji czytelniczych.
 - Dialogiczność, intertekstualność, transtekstualność (Bachtin, Kristeva, Nycz, Riffaterre, Bloom, Genette, Calvino, Borges).
 - Feminizm: socjopolityczny a akademicki, trzy „fale”. Kultura patriarchalna a nowy kontrakt płci. Pozytywna dyskryminacja. Ginokrytyka, arachnologia, écriture feminine, feminizm korporalny. Gender i Queer. Męskość i kobiecość jako kategorie naturalne i kulturowe. Simone de Beauvoir, Judith Butler, Hélène Cixous, Luce Irigaray i in.
 - Postmodernizm a ponowoczesność:
 - nurt francuski: Foucault, Derrida, Deleuze, Lyotard, Barthes, Guattari, Baudrillard, Lacan, Todorov i in.
 - nurt anglosaski: Rorty, Butler, Jameson, Klossowski, Vattimo, Bauman i in.
 - Wpływy (Kierkegaard, Nietzsche, Freud, Husserl, Heidegger, Lévi-Strauss).
 - Kultura jako tekst (Clifford Geertz). Supermarket kultury (Gordon Mathews). Płynna nowoczesność (Bauman).
 - Poststrukturalizm i posttekstualność. „Różnia” i dekonstrukcjonizm (Derrida, Barthes).
 - Postkolonializm (Said, Spivak). Centrum a peryferia. Hybrydyzacja i kreolizacja kultury. Orientalizm. Okcydentalizm. Zderzenie cywilizacji (Samuel Huntington).
 - Słabe myślenie (Gianni Vattimo). Literatura transgresji (Bataille). Teoria symulaków i hiperrzeczywistość (Baudrillard). Gramatologia, figura łącząca, schizoanaliza (Deleuze,

Metody kształcenia

Pogadanka, wykład konwersatoryjny, heureza, dyskusja, projekt (prezentacja multimedialna).

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student zna i rozumie teorie, metodologię oraz terminologię ogólną i szczegółową z zakresu literaturoznawstwa.	KF1_W07	- dyskusja - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	Ćwiczenia
Potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich.	KF1_U03	- dyskusja - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	Ćwiczenia
Potrafi formułować i analizować problemy badawcze, dobierać metody i narzędzia ich rozwiązania z wykorzystaniem wiedzy filologicznej (oraz instrumentarium i wiedzy nauk pokrewnych, jak nauki społeczne, kulturoznawstwo, filozofia i inne).	KF1_U07	- kolokwium - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - sprawdzian	Ćwiczenia
Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych poprzez: • właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, • dobór oraz stosowanie właściwych dla warsztatu filologa metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT).	KF1_U01	- obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - referat - sprawdzian	Ćwiczenia
Zna i rozumie metody analizy i interpretacji wytworów kultury, w szczególności tekstów, wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych w dyscyplinie literaturoznawstwo.	KF1_W08	- dyskusja - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Zaliczenie na ocenę: na podstawie obecności i aktywności na zajęciach (w tym prezentacja) oraz końcowego sprawdzianu wiedzy i umiejętności.

Literatura podstawowa

- Jonathan Culler, *Teoria literatury*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2002.
- Michał Głowiński, Teresa Kostkiewiczowa, Aleksandra Okopień-Sławińska, Janusz Sławiński, *Słownik terminów literackich*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 2000, wyd. III poszerzone i poprawione.
- Wybrane fragmenty dodatkowych tekstów.

Literatura uzupełniająca

- Anna Burzyńska, Michał Paweł Markowski, *Teorie literatury XX wieku. Podręcznik*, Znak, Kraków 2006.
- Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy*, [red.] Michał Paweł Markowski, Ryszard Nycz, Universitas, Kraków 2012 (wyd. II).
- Kulturowa teoria literatury 2. Poetyki, problematyki, interpretacje*, [red.] Ryszard Nycz, Teresa Walas, Universitas, Kraków 2012.
- Zofia Mitosek, *Teorie badań literackich*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005 (wyd. V).
- Z teorii dzieła literackiego*, [red.] Marzenna Cyzman, Andrzej Stoff, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2003.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Witold Kowalski (ostatnia modyfikacja: 07-05-2020 19:36)